

Coherentie in multi-level en multi-sector water governance

Valerie Goyvaerts (advocaat - Omega Law), Susanne Wuijts (RIVM/UU)

22 maart 2024

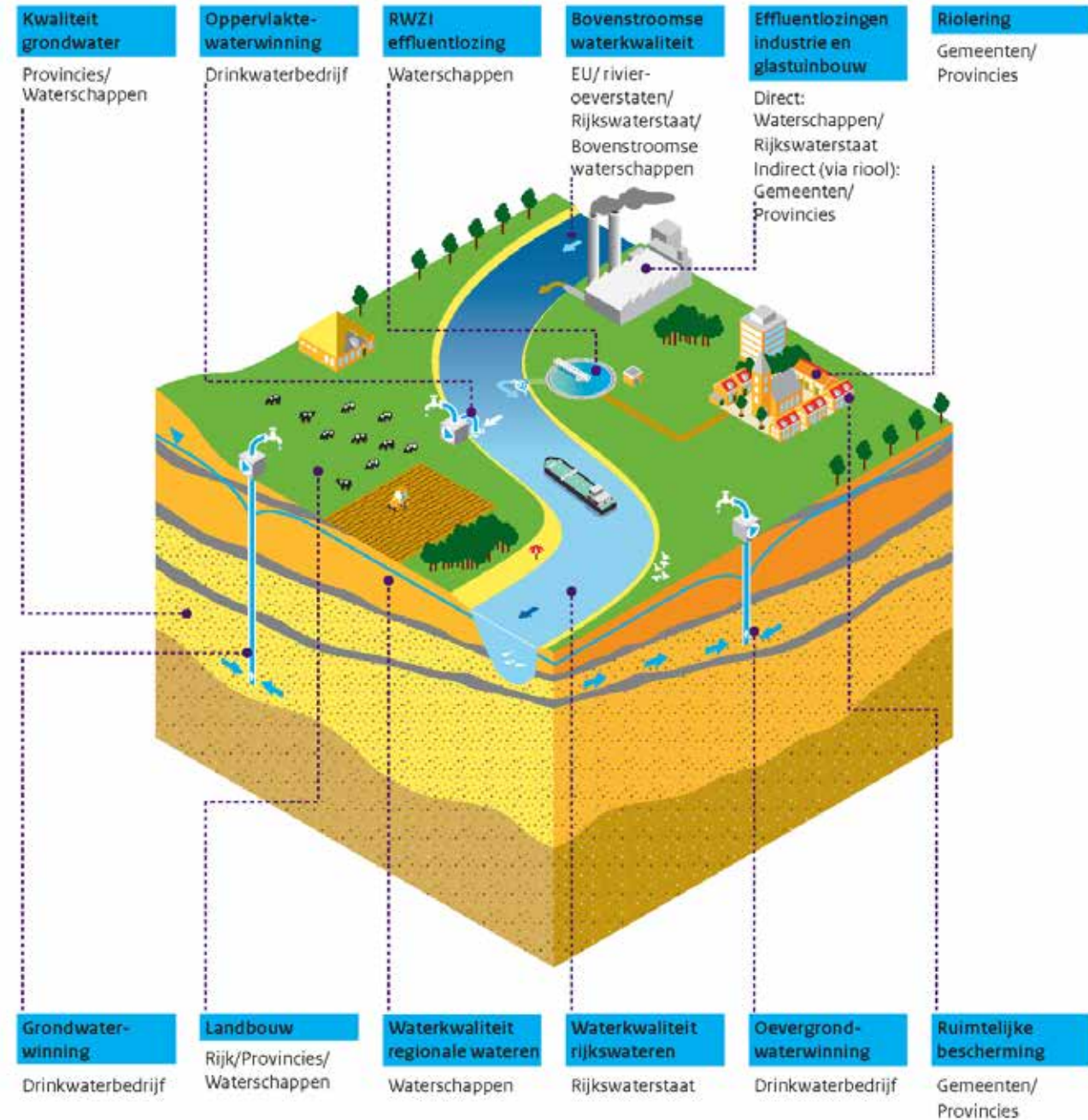
Wat verstaan we onder governance?

- Publieke en private partijen
- Waarden van de verschillende partijen
- Gezamenlijk doel
- Kennis (ook de verdeling van kennis)
- Samenwerking: met wie, hoe en wanneer?
- Regels en instrumenten: voor wie en waarvoor?
- Rollen en verantwoordelijkheden: voldoende helder? Snijvlakken?
- Capaciteit en middelen (gedurende verschillende fases)
- Uitvoering, monitoring, handhaving: wortel of stok?
- Omgaan met conflicten: de 'huwelijkse voorwaarden'

Betrokken partijen, taken en bevoegdheden

- Waterkolom:
 - Rijk (IenW)
 - Waterschappen
 - Provincies
 - Gemeenten
- Andere sectoren en beleidsterreinen:
 - *Landbouw:*
LNV, provincies
 - *Ruimtelijke ordening:*
BZK, provincies, gemeenten
 - *Industrie, voedingsmiddelen:*
IenW, VWS, LNV, NVWA

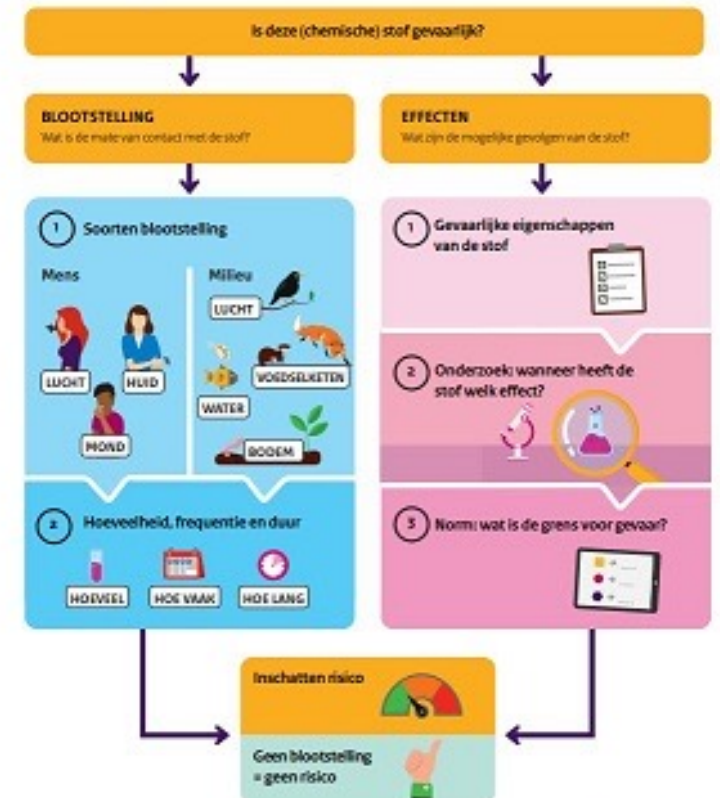

Voorbeeld 1 waterkwaliteit: Aanpak Zeer Zorgwekkende Stoffen/PFAS

- Doel: weren ZZS uit leefomgeving
- Voorkomen is wijdverbreid
- Gezamenlijke beleidsaanpak IenW, VWS en LNV:
 - Verbod alle PFAS
 - Stimuleren alternatieven
 - Beperken verspreiding
 - Verkleinen blootstelling
- Gezamenlijke reductiedoelstelling Westerschelde
- Voorstel Europees verbod

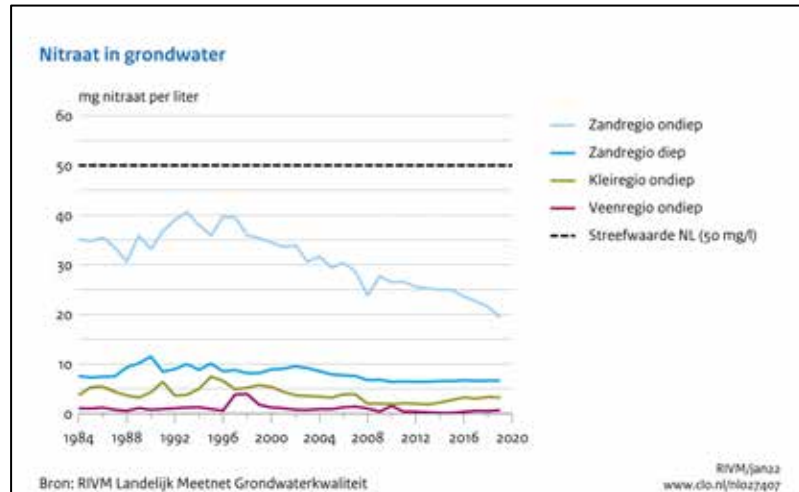
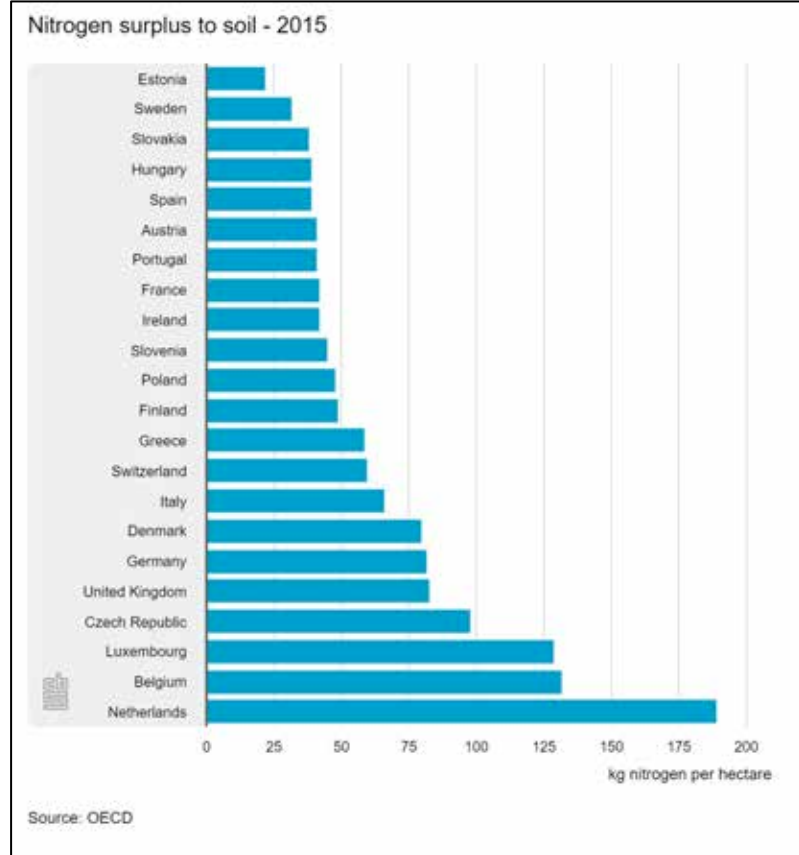

Gevaarlijke stoffen: hoe schatten we het risico in?

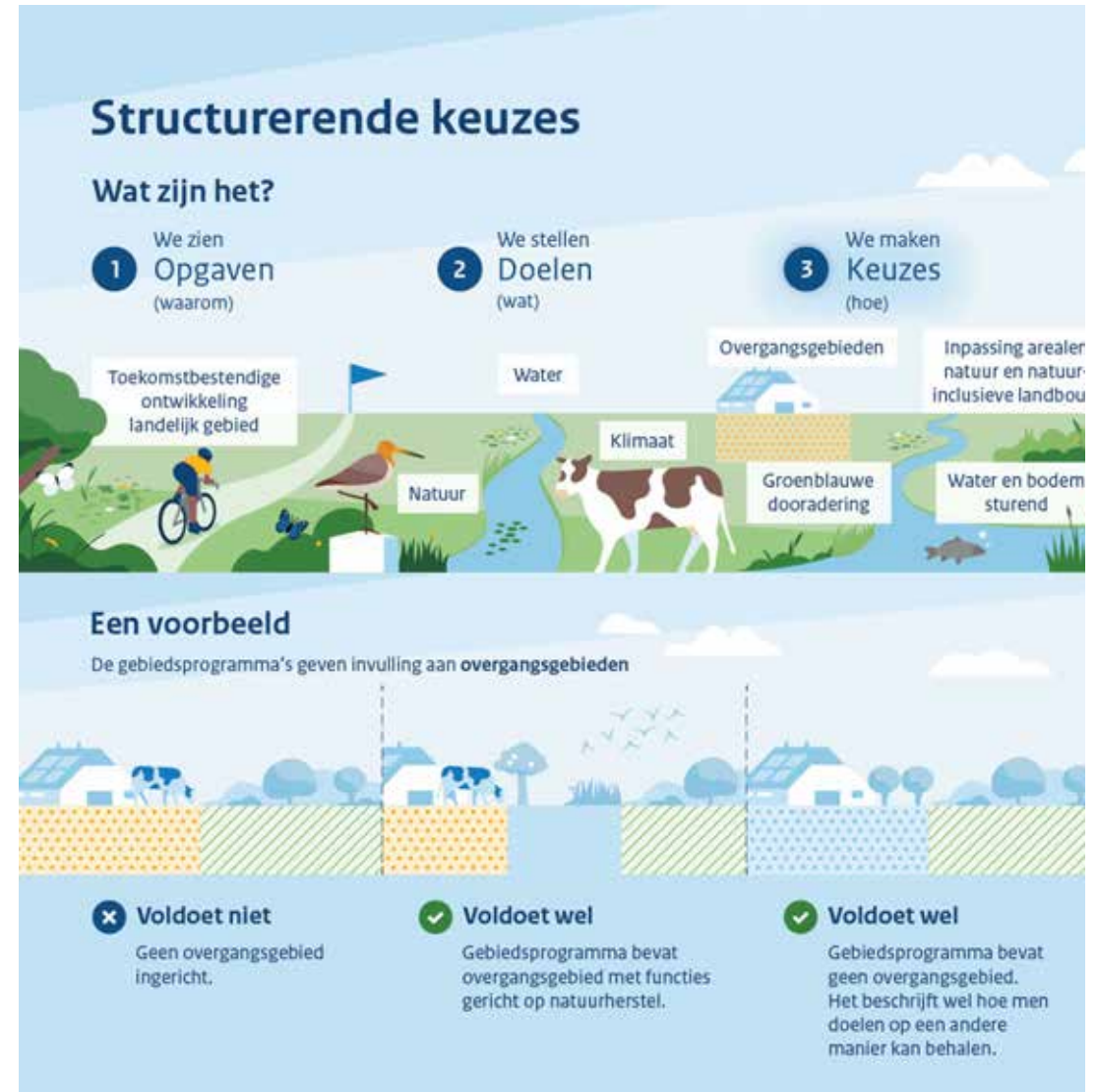
Voorbeeld 2 waterkwaliteit: Nutriëntuitspoeling

- Hoge landbouwintensiteit
- Initiële verbetering met Nitraatrichtlijn, stabilisatie sinds 2010
- Mix-match doelen ecologie en landbouwbeleid (afgestemd op drinkwaterdoelen)
- Veelheid aan projecten/initiatieven (o.a. Deltaplan Agrarisch Waterbeheer), deelname op vrijwillige basis, link doelbereik onduidelijk

Ontwikkelingen

- Introductie Omgevingswet (1 januari 2024)
- Beleid: Water en Bodem Sturend, KRW Impuls
- Regionale uitwerking opgaven water, klimaat, stikstof (natuur) (NPLG/PPLGs)

Betrokken partijen, taken en bevoegdheden

1. Samenwerking Vlaams niveau

- ≠ verschillende partijen hebben taken in waterbeleid- en beheer
- aangrenzende beleidsdomeinen (landbouw, natuur, ruimtelijke ordening, bodem(erosie), economie,..)
- Coördinatiecommissie integraal waterbeleid (CIW): o.a. voorbereiding integrale waterbeleidsnota

2. Samenwerking bekkenniveau (bekkenstructuren)

- vertegenwoordigers van de Vlaamse beleidsdomeinen en de provincies, gemeenten, polders en wateringen
- Gebiedsgerichte werking

3. Grensoverschrijdende samenwerking

- Internationaal niveau: internationale Scheldecommissie (ISC) en internationale Maascommissie (IMC)
- Intra Belgisch niveau: Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM)
- Lokaal: Grensoverschrijdend Overleg Water

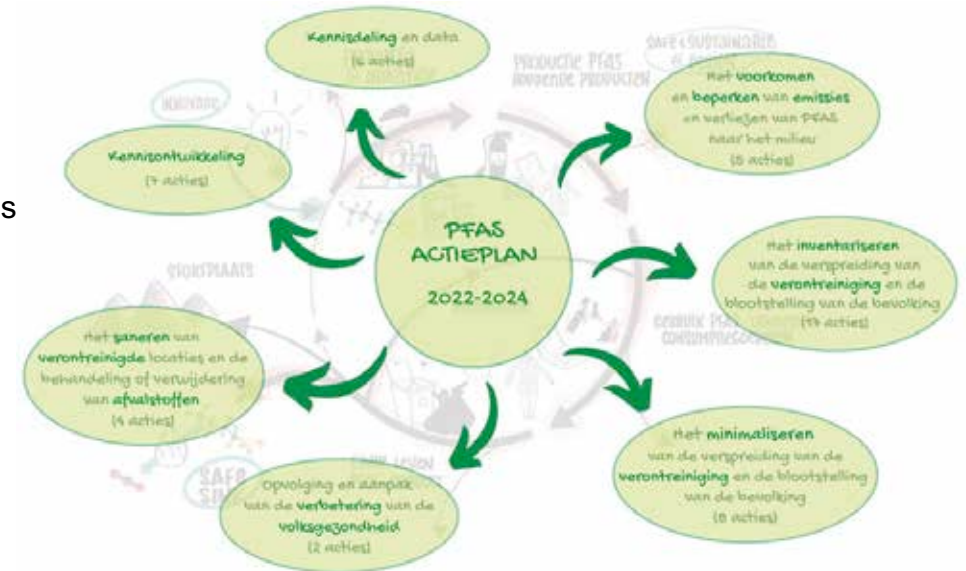
Voorbeeld 1 waterkwaliteit: Aanpak Zeer Zorgwekkende Stoffen/PFAS

1. Hub ZZS

- beleidsdomein-overschrijdende governancestructuur:
 - netwerkstructuur tussen de verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid
 - Kernteam: vertegenwoordigers van het Departement Omgeving, de OVAM, de VMM en het Departement Zorg
- 3 principes:
 - Voorkomen;
 - beheersen en beperken; en
 - verwijderen en herstellen
- De beleidsmatige aanpak ZZS wordt afgestemd en waar wenselijk geïntegreerd met/in reeds bestaande actieplannen (waaronder het PFAS-actieplan, ...)

2. PFAS-actieplan

- Samenwerking tussen het Departement Omgeving, de VMM, de OVAM, het INBO, het Departement Zorg en het Departement Mobiliteit en Openbare Werken
- 52 acties die onderverdeeld kunnen worden in:
 - het voorkomen en beperken van emissies en verliezen naar het milieu;
 - het inventariseren van de verspreiding van de verontreiniging en de blootstelling van de bevolking;
 - het minimaliseren van de verspreiding van de verontreiniging en de blootstelling van de bevolking;
 - het saneren van verontreinigde locaties en de behandeling of verwijdering van afvalstoffen;
 - opvolging en aanpak van de verbetering van de volksgezondheid;
 - kennisontwikkeling; en
 - kennisdeling en data

Voorbeeld 2 waterkwaliteit: aanpak nutriënten in de landbouw

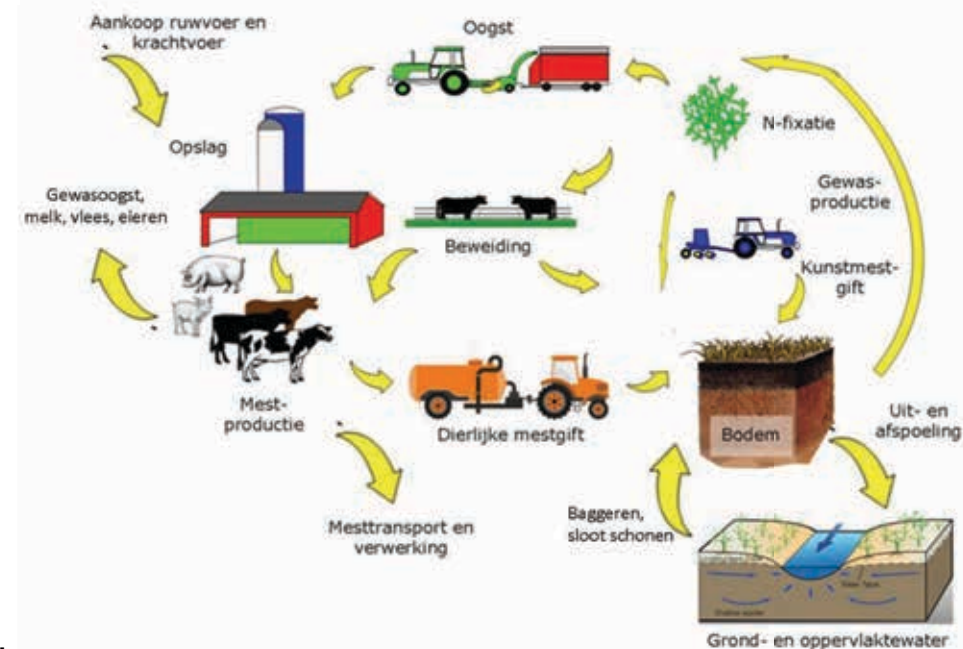
- De **landbouw heeft het grootste aandeel** in zowel de stikstof- als de fosforvracht naar het oppervlaktewater en in de stikstofvracht naar het grondwater.

- **Maximale afstemming:**

- Gemeenschappelijk landbouwbeleid
- Mestactieplan -> MAP6 2019-2022, blijft van kracht zolang MAP7 er nog niet is -> decretaal verankerd in Mestdecreet
- Erosiebeleid

- **Voorbeeld – MAP 6**

- reductie van de nutriëntenverliezen uit land- en tuinbouw om Europese doelstellingen (Nitraatrichtlijn, KRW) te behalen
- Hoe? inzetten op het verhogen van de effectiviteit van het beleid door:
 - betere handhaving en implementatie ; en
 - een gebiedsgerichte aanpak die maatregelen doelmatig inzet in gebieden waar een afstand tot de te bereiken doelen bestaat.

Recente ontwikkelingen Vlaanderen

1. Oprichting Waterschappen

Op 7 juli 2023: goedkeuring Vlaamse Regering van een conceptnota 'beheer onbevaarbare waterlopen' goed:

- vandaag versnippering: 112 beheerders van onbevaarbare waterlopen (50 gemeenten, 56 polders en wateringen, 5 provincies en de VMM)
- naar Nederlands voorbeeld Waterschappen + Waterschapsunie met kennisdeling, shared services en een verhoging van de efficiëntie als uitgangspunten.

2. Legislatuurnota 'blue deal'

Op 1 maart 2024 werd een wijziging aan het decreet integraal waterbeleid goedgekeurd:

- Integrale waterbeleidsnota gekoppeld aan cycli van SGBP wordt vervangen door Blue Deal gekoppeld aan legislatuur
- doelstellingen water + structurele financiering die daarvoor ter beschikking wordt gesteld.

Thema's voor vergelijking/discussie

Gebruik van vrijwillige versus
verplichte instrumenten om
doelen te behalen

Keuzes maken bij
meervoudige opgaven

Grensoverschrijdende
samenwerking op
verschillende niveaus

Monitoring,
vergunningverlening,
toezicht en handhaving